

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Forum Polsko-Niemieckie 2025

WSPÓLNOTA NA TRUDNE CZASY

Deutsch-Polnisches Forum 2025

GEMEINSCHAFT FÜR SCHWIERIGE ZEITEN

PROGRAM PROGRAMM

Berlin, 04.06.–05.06.2025

4 czerwca 2025

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
Unter den Linden 70-72
10117 Berlin

4. Juni 2025

Botschaft der Republik Polen
Unter den Linden 70-72
10117 Berlin

17:00 – 21:00

- Powitanie i otwarcie Forum
- Wystąpienia Ministrów Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec
- Wręczenie Nagrody za Szczególne Zasługi dla Rozwoju Stosunków Polsko-Niemieckich 2025
- Koktajl

17:00 – 21:00

- Begrüßung und Eröffnung des Forums
- Reden der Außenminister der Republik Polen und der Bundesrepublik Deutschland
- Verleihung des Preises für herausragende Verdienste um die Entwicklung der deutsch-polnischen Beziehungen 2025
- Empfang

5 czerwca 2025

Równoległe sesje tematyczne
9:30 – 12:00

5. Juni 2025

Parallele thematische Sitzungen
9:30 – 12:00

**Nowe przebudzenie gospodarcze:
Jak Polska i Niemcy mogą zapewnić
sobie dobrobyt w zmieniającym się
świecie?**

Nasze kraje odgrywają szczególną rolę w UE i zarazem prezentują różne oblicza. Niemcy są największą gospodarką „starej i zamożnej” Unii, podczas gdy Polska reprezentuje sukces „nowej i wschodzącej” części wspólnoty. UE stoi obecnie przed poważnymi wyzwaniami - od obronności i zawirowań w międzynarodowej polityce handlowej po potrzebę dalszego rozwoju jednolitego rynku i pogłębiania integracji.

W tym panelu omówimy ekonomiczny wymiar tych wyzwań. Jak możemy finansować bezpieczeństwo zewnętrzne? Jaki wpływ na nasz przemysł będą miały amerykańskie cła? Co można zrobić, aby poprawić konkurencyjność Europy? Czy powinniśmy prowadzić politykę przemysłową, a jeśli tak, to jaką? I wreszcie: czy nasze dwa kraje mogą stworzyć silny tandem, aby wspólnie poradzić sobie z tymi wstrząsami?

Organizatorzy:
Veranstalter:

**Ein neuer wirtschaftlicher Aufbruch: Wie
können Polen und Deutschland ihren
Wohlstand in einer sich verändernden
Welt sichern?**

Unsere Länder spielen eine besondere Rolle innerhalb der EU und repräsentieren unterschiedliche Facetten. Deutschland ist die größte Volkswirtschaft der „alten und wohlhabenden“ Union, während Polen für den Erfolg des „neuen und aufstrebenden“ Teils der Gemeinschaft steht. Die EU befindet sich aktuell vor großen Herausforderungen - von der Verteidigung und den Turbulenzen in der internationalen Handelspolitik bis hin zur Notwendigkeit, den Binnenmarkt weiterzuentwickeln und die Integration zu vertiefen.

In diesem Panel werden wir die wirtschaftliche Dimension dieser Herausforderungen diskutieren. Wie können wir äußere Sicherheit finanzieren? Welche Auswirkungen werden die amerikanischen Zölle auf unsere Industrie haben? Was kann getan werden, um die europäische Wettbewerbsfähigkeit zu verbessern? Sollten wir mehr Industriepolitik betreiben, und wenn ja, welche? Und schließlich: Können unsere beiden Länder zusammen ein starkes Tandem bilden, um diese Umwälzungen gemeinsam zu meistern? um die zukünftige EU voranzutreiben?

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Bezpieczeństwo Europy

W związku z rewizją polityki bezpieczeństwa USA wdrażaną przez administrację Trumpa Europa stoi przed szeregiem wyzwań. Państwa europejskie muszą w dużo większym stopniu przejąć odpowiedzialność za obronę zbiorową w NATO i szersze bezpieczeństwo w UE w dobie rosyjskiej agresji na Ukrainę i dążenia Moskwy do podważenia europejskiego porządku bezpieczeństwa. Unia Europejska musi też zwiększyć zaangażowanie w swoim wschodnim sąsiedztwie, wspierając przede wszystkim Ukrainę, ale też Mołdawię czy Armenię. Równie dużym wyzwaniem będzie kształtowanie europejskiej polityki wobec Rosji wobec możliwego amerykańsko-rosyjskiego resetu. Jak Polska i Niemcy podchodzą do tych wyzwań w ramach Sojuszu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej? Gdzie możemy wzmocnić dwustronną współpracę?

Organizatorzy:
Veranstalter:

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Rozszerzenie UE: od geopolitycznej konieczności do strategicznej szansy

Celem dyskusji panelowej będzie refleksja nad tym, w jaki sposób można skutecznie prowadzić rozszerzenie UE i trwające procesy akcesyjne. W tym celu omówione zostaną wyzwania związane z procesem negocjacji, przygotowania UE do przyjęcia nowych członków oraz wpływ środowiska polityki bezpieczeństwa na politykę rozszerzenia. Szczególna uwaga zostanie poświęcona procesowi akcesyjnemu Ukrainy. W ramach panelu wybrzmiały głosy z Polski i Niemiec,

Europas Sicherheit

Die von der Trump-Administration eingeleitete Revision der US-Sicherheitspolitik stellt Europa vor eine Reihe von Herausforderungen. Die europäischen Staaten müssen in Zeiten der russischen Aggression gegen die Ukraine und Moskaus Bestreben, die europäische Sicherheitsordnung zu untergraben, viel mehr Verantwortung für die kollektive Verteidigung in der NATO und die Sicherheit in der EU im weiteren Sinne übernehmen. Die EU muss sich auch in ihrer östlichen Nachbarschaft stärker engagieren und insbesondere die Ukraine, aber auch Moldawien oder Armenien unterstützen. Eine ebenso große Herausforderung wird die Gestaltung der europäischen Politik gegenüber Russland angesichts eines möglichen US-amerikanisch-russischen Reset sein. Wie gehen Deutschland und Polen diese Herausforderungen innerhalb der Nordatlantischen Allianz und der Europäischen Union an? Wo können wir die bilaterale Zusammenarbeit stärken?

EU-Erweiterung: von der geopolitischen Notwendigkeit zur strategischen Chance

Ziel der Podiumsdiskussion ist es, darüber nachzudenken, wie die EU-Erweiterung und der laufende Beitrittsprozess erfolgreich gestaltet werden können. Zu diesem Zweck werden die Herausforderungen des Verhandlungsprozesses, die Vorbereitungen der EU auf die Aufnahme neuer Mitglieder und die Auswirkungen des sicherheitspolitischen Umfelds auf die Erweiterungspolitik erörtert. Besondere Aufmerksamkeit wird dem Beitrittsprozess der Ukraine gewidmet. Auf dem Podium werden Stimmen aus Deutschland und Polen

a także ekspertyza z praktyki polityczno-administracyjnej i badań dotyczących polityki. Zaproszony zostanie także przedstawiciel Ukrainy.

Organizatorzy:
Veranstalter:

sowie Expertenmeinungen aus der politisch-administrativen Praxis und der Politikforschung vertreten sein. Auch ein Vertreter aus der Ukraine wird eingeladen.

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Polityka na usługach mediów, media na usługach polityki

Media społecznościowe przejmują funkcje spełniane dotychczas przez media tradycyjne, otwierając zupełnie nowe możliwości manipulowania odbiorcami / użytkownikami. W czasie ostatniej kampanii wyborczej w USA obserwowaliśmy bezprecedensowe zbliżenie polityki i technologicznych gigantów. Pytanie, czego branża Big Tech oczekuje od polityki w zamian? Media walczą o clickbaity i wchodzą w strategiczne układy, z tymi, którzy aktualnie mają władzę i wpływ. Kto tu kim manipuluje? Czy likwidacja ograniczeń dla rozwoju nowych technologii, w tym sztucznej inteligencji, zmieni trwale zasady gry w obszarze polityka vs. media? Jaką odpowiedź mają na to Polska, Niemcy, Unia Europejska?

Organizatorzy:
Veranstalter:

Politik im Dienste der Medien, Medien im Dienste der Politik

Die sozialen Medien übernehmen zunehmend die Rolle traditioneller Medien und eröffnen völlig neue Möglichkeiten der Manipulation von Rezipienten und Nutzern. Während des letzten US-Wahlkampfes konnten wir eine beispiellose Annäherung zwischen Politik und Technologiegiganten beobachten. Doch was erwartet die Big-Tech-Branche im Gegenzug von der Politik? Medien kämpfen selbst um Klicks und schließen strategische Allianzen mit denjenigen, die gerade an der Macht sind. Wer manipuliert hier eigentlich wen? Wird der Abbau von Beschränkungen für neue Technologien, einschließlich künstlicher Intelligenz, die Spielregeln zwischen Politik und Medien dauerhaft verändern? Wie positionieren sich dazu Deutschland, Polen und die Europäische Union?

Miejsce / Veranstaltungsort: ZDF-Hauptstadtstudio Berlin, Unter den Linden 36-38, 10117 Berlin

● **Transfer wiedzy i kultury poprzez literaturę. Rozmowy z udziałem tłumaczy literatury, wydawców, agentów literackich, krytyków i przedstawicieli instytucji wspierających tłumaczenia**

Spotkanie ma na celu umożliwienie dialogu między polskimi i niemieckimi wydawcami, tłumaczami literatury i agencjami literackimi z Polski i Niemiec. Co mogłoby przyczynić się do popularyzacji literatury polskiej w Niemczech i literatury niemieckiej w Polsce? Czego oczekują czytelnicy, jakimi priorytetami kierują się wydawnictwa, jak lepiej promować przekłady na obu rynkach? Jak w obliczu dominacji tłumaczeń z języka angielskiego bronić się przed zubożeniem wielojęzycznego oglądu świata? O tym, jakie mechanizmy stosują szukając odpowiedzi na te pytania, a także o tym, jakie wyzwania rodzi dla literatury i rynku książki sztuczna inteligencja, opowiedzą uczestnicy życia literackiego.

Organizatorzy:

Veranstalter:

● **Wissens- und Kulturtransfer durch Literatur. Gespräche mit Literaturübersetzern, Verlegern, Literaturvermittlern, Kritikern und Vertretern von Übersetzungsförderungseinrichtungen**

Das Treffen soll einen Dialog zwischen polnischen und deutschen Verlegern, Literaturübersetzern und Literaturagenturen aus Deutschland und Polen ermöglichen. Was könnte zur Popularisierung der polnischen Literatur in Deutschland und der deutschen Literatur in Polen beitragen? Was erwarten die Leser, was sind die Prioritäten der Verleger, wie kann man Übersetzungen auf beiden Märkten besser fördern? Wie kann man sich angesichts der Dominanz englischer Übersetzungen gegen die Verarmung eines mehrsprachigen Weltbildes wehren? VertreterInnen der Literaturszene werden über ihre Methoden sprechen, mit denen sie Antworten auf diese Fragen suchen, sowie über die Herausforderungen, die die künstliche Intelligenz für die Literatur und den Buchmarkt mit sich bringt.

**Deutscher
Übersetzerfonds**

Miejsce: Instytut Polski, Burgstrasse 27, 10178 Berlin

Veranstaltungsort: Polnisches Institut, Burgstraße 27, 10178 Berlin

8:30 – 10:00

● **Polskie i niemieckie kultury pamięci w okresie przełomu**

Wśród najważniejszych wydarzeń historycznych odgrywających nadal dużą rolę we współczesnych relacjach polsko-niemieckich znajduje się II wojna światowa. Zgodnie z obliczeniami Ośrodka „KARTA” w czasie wojny różnymi rodzajami represji – poza zabitymi i zamordowanymi obywatelami II RP – objętych było ok. 12 mln osób. Polskie i niemieckie kultury pamięci nie są tożsame. Niemiecka pamięć jest zdominowana przez ciężar winy, a w jej centrum znajduje się ludobójstwo na Żydach. Strona polska uważa, że konieczne jest głębsze zakorzenienie w niemieckiej świadomości także innych grup ofiar spośród obywateli II RP, w tym Polaków. W czasie panelu zaplanowano cztery dyskusje: 1. Polskie i niemieckie kultury pamięci - konflikt czy porozumienie. 2. Dom Niemiecko-Polski / Pomnik. 3. Podręcznik polsko-niemiecki. 4. Przyszłość niemieckiej kultury pamięci.

Organizatorzy:
Veranstalter:

Miejsce: Instytut Pileckiego, Pariser Platz 4A, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Pilecki Institut, Pariser Platz 4A, 10117 Berlin

8:30 – 10:00

● **Polnische und deutsche Erinnerungskulturen in einer Zeit des Übergangs**

Zu den wichtigsten historischen Ereignissen, die auch heute noch eine große Rolle in den deutsch-polnischen Beziehungen spielen, gehört der Zweite Weltkrieg. Nach Berechnungen des „KARTA“-Zentrums waren während des Krieges etwa 12 Millionen Menschen verschiedenen Formen der Repression ausgesetzt - zusätzlich zu den getöteten und ermordeten Bürgern der Zweiten Republik. Die deutsche und die polnische Erinnerungskultur sind nicht identisch. Die deutsche Erinnerungskultur ist geprägt von der Last der Schuld, in deren Zentrum der Völkermord an Juden steht. Die polnische Seite hält es für notwendig, auch andere Opfergruppen unter den Bürgern der Zweiten Republik, darunter Polen, stärker im deutschen Bewusstsein zu verankern. Während des Panels sind vier Diskussionen geplant: 1. polnische und deutsche Erinnerungskulturen - Konflikt oder Übereinstimmung. 2. deutsch-polnisches Haus / Gedenkstätte. 3. das deutsch-polnische Geschichtsbuch. 4. die Zukunft der deutschen Erinnerungskultur.

10:15 – 11:45

● **Polsko-niemieckie społeczeństwo obywatelskie i uczestnicy współpracy transgranicznej w dialogu**

Forum Polsko-Niemieckie odbędzie się w 2025 roku pod znakiem nowości – z nowym rządem federalnym w Niemczech, nowym prezydentem w Polsce i w 35. rocznicę podpisania Polsko-Niemieckiego Traktatu o Dobrym Sąsiedztwie z 1991 roku. W ciągu siedmiu lat, które upłynęły od ostatniego Forum, społeczeństwo obywatelskie i współpraca transgraniczna stanowiły trzon naszych stosunków – tam, gdzie polityka już się nie spotykała, dialog społeczeństwa obywatelskiego nadal kwitł, a region przygraniczny realnie połączył obie strony granicy. Kluczowe kwestie na przyszłość są w zasadzie oczywiste – czy to dzięki „Manifestowi społeczeństwa obywatelskiego”, czy różnym apelom płynącym ze środowiska współpracy transgranicznej. Na Forum chcielibyśmy połączyć te perspektywy i omówić następujące pytania z uczestnikami w formacie world-café: Jakie są najważniejsze potrzeby społeczeństwa obywatelskiego? Jak zaangażować więcej młodych ludzi w stosunki pl-de? Jak wzmocnić skuteczność podmiotów w polsko-niemieckim obszarze współzależności?

Organizatorzy: Krzysztof Ruchniewicz, Pełnomocnik Ministra Spraw Zagranicznych RP do spraw polsko-niemieckiej współpracy społecznej i przygranicznej
Dietmar Nietan, Koordynator rządu federalnego Niemiec do spraw niemiecko-polskiej współpracy międzypokoleńczej i przygranicznej

Veranstalter: Krzysztof Ruchniewicz, Bevollmächtigter des Ministers für Auswärtige Angelegenheiten der RP für die deutsch-polnische zwischengesellschaftliche und grenzüberschreitende Zusammenarbeit
Dietmar Nietan, Koordinator der Bundesregierung für die deutsch-polnische zwischengesellschaftliche und grenzüberschreitende Zusammenarbeit

Miejsce: Instytut Pileckiego, Pariser Platz 4A, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Pilecki Institut, Pariser Platz 4A, 10117 Berlin

10:15 – 11:45

● **Deutsch-Polnische Zivilgesellschaft und Akteure der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit im Dialog**

Das Deutsch-Polnische Forum findet 2025 unter neuen Vorzeichen statt – eine neue Bundesregierung in Deutschland, ein neuer Präsident in Polen und noch ein Jahr bis zum 35. Jahrestag der Unterzeichnung des Deutsch-Polnischen Nachbarschaftsvertrags von 1991. Die zivilgesellschaftliche und grenzüberschreitende Zusammenarbeit war in den acht Jahren seit dem letzten Forum das Rückgrat unserer Beziehungen – dort, wo die Politik nicht mehr zusammenkam, blühte weiter der zivilgesellschaftliche Dialog, entwickelte sich die Grenzregion zu einer wahren Verflechtungsregion. Die wesentlichen Zukunftsthemen liegen im Grunde auf dem Tisch – sei es durch das „Manifest der Zivilgesellschaft“ oder durch verschiedene Appelle aus den Reihen der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit. Auf dem Forum wollen wir diese Perspektiven zusammenbinden und folgende Fragen im Weltcaféformat mit den Teilnehmerinnen und Teilnehmern diskutieren: Was sind die wichtigsten Anliegen der Zivilgesellschaft? Wie gewinnen wir mehr junge Menschen für ein Engagement in DEU-POL Beziehungen? Wie können wir die Wirkmacht der Akteure im deutsch-polnischen Verflechtungsraum stärken?

Sesje popołudniowe

12:00 – 13:15

Lunch

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

13:15 – 15:00

DEBATA PLENARNA FORUM POLSKO-NIEMIECKIEGO: Wspólnota na trudne czasy. Polska, Niemcy i nowy ład światowy

Po sesjach analitycznych i eksperckich, na zakończenie Forum proponujemy szersze spojrzenie w debacie plenarnej na rolę stosunków polsko-niemieckich w 2025 roku – w kontekście Europy jako wspólnoty bezpieczeństwa w radykalnie zmieniającym się świecie, ale także, co nie mniej ważne, przyszłości Europy jako wspólnoty dziedzictwa kulturowego. W interdyscyplinarnej dyskusji chcielibyśmy zastanowić się, czy Polska i Niemcy, związane swoimi „specjalnymi relacjami”, stanowią wartość dodaną dla Europy? Jak to wygląda, gdy zmienimy perspektywę i nabierzemy dystansu - gdy spojrzymy na te relacje zza Sekwany, a nawet - stojąc nad Potomakiem czy - nad Dnieprem? Do debaty na ten temat zapraszamy rozmówców z Polski, Niemiec, Francji, Ukrainy.

Organizator:
Veranstalter:

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Nachmittags Sitzungen

12:00 – 13:15

Lunch

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

13:15 – 15:00

PLENARDEBATTE DES DEUTSCH- POLNISCHEN FORUMS: Gemeinschaft für schwierige Zeiten. Deutschland, Polen und die neue Weltordnung

Nach den analytischen Expertensitzungen schlagen wir vor, das Forum mit einer Plenardebatte über die Rolle der deutsch-polnischen Beziehungen im Jahr 2025 abzuschließen – hinausgehend von Europa als Sicherheitsgemeinschaft in einer sich radikal verändernden Welt, aber auch, nicht zuletzt, mit Blick auf die Zukunft Europas als Gemeinschaft des kulturellen Erbes. In einer interdisziplinären Diskussion möchten wir der Frage nachgehen, ob Deutschland und Polen, verbunden durch ihre „besondere Beziehung“, einen Mehrwert für Europa darstellen? Wie sieht es aus, wenn wir die Perspektive wechseln und Abstand gewinnen - wenn wir diese Beziehungen von jenseits der Seine, oder gar - am Potomac oder - am Dnjepr stehend, betrachten? Wir laden Gesprächspartner aus Deutschland, Polen, Frankreich und der Ukraine ein, um gemeinsam über diese Fragen zu diskutieren.

15:00 – 15:30

- Podsumowanie obrad i zamknięcie Forum

15:00 – 15:30

- Zusammenfassung und Abschluss des Forums

Miejsce: Ambasada RP, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Veranstaltungsort: Botschaft der Republik Polen, Unter den Linden 70-72, 10117 Berlin

Organizator zastrzega sobie prawo dokonywania zmian w programie.

Der Veranstalter behält sich das Recht vor, Änderungen am Programm vorzunehmen.

FUNDACJA WSPÓLPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Auswärtiges Amt

Forum Polsko-Niemieckie organizowane jest przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec.

Das Deutsch-Polnische Forum wird von der Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit im Auftrag des Außenministeriums der Republik Polen und des Auswärtigen Amtes der Bundesrepublik Deutschland organisiert.